

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با خط قرآن کریم
(سطح ۱)

سید حسین میر تقی

سرشناسه: میرتقی، سیدحسین، ۱۳۴۳ -
عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با خط قرآن کریم (سطح ۱) / سیدحسین میرتقی.
مشخصات نشر: یزد: بیان جاوید، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۲۰۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۱۰۵-۰-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: قرآن - قرائت - راهنمای آموزشی
موضوع: قرآن - تلاوت - راهنمای آموزشی
رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ ۹۵۵/۵/۵ BP۷۴
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۱۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۴۸۶۲۷



انتشارات بیان جاوید

آشنایی با خط قرآن کریم (سطح ۱)

تألیف: سید حسین میرتقی

حروف چینی و صفحه آرایی: حانیه السالار میرتقی

طراحی جلد: احمد آقاقلی زاده

نوبت چاپ: اول تابستان ۱۳۹۷ شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ: گلبن چاپ صحافی: صاحب الزمان

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۶۱۰۵-۰-۱

ناشر: بیان جاوید

دورنگار: ۰۳۵-۳۸۳۳۲۹۲۳

تلفن: ۰۳۵-۳۸۳۳۲۹۲۱

www.bayan14.ir

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۵
درس اول: کلیاتی درباره خط قرآن کریم (۱)	۷
درس دوم: کلیاتی درباره خط قرآن کریم (۲)	۱۳
درس سوم: کلیاتی درباره خط قرآن کریم (۳)	۱۹
درس چهارم: کلیاتی درباره خط قرآن کریم (۴)	۲۵
درس پنجم: کلیاتی درباره خط قرآن کریم (۵)	۳۳
درس ششم: نشانه‌های حرکات کسره و کشیده	۳۹
خودآزمایی (۱)	۵۳
درس هفتم: $\text{ـ}^{\text{ـ}}$ * $\text{ـ}^{\text{ـ}}$	۵۵
خودآزمایی (۲)	۶۹
درس هشتم: $\text{ـ}^{\text{ـ}}$ * $\text{ـ}^{\text{ـ}}$ * $\text{ـ}^{\text{ـ}}$	۷۱
خودآزمایی (۳)	۸۱
درس نهم: حروف ناخوانا (۱)	۸۵
درس دهم: حروف ناخوانا (۲)	۹۵
درس یازدهم: قواعد درس حروف ناخوانا (بر اساس رسم الخط‌های ایرانی و کم‌علامت)	۱۰۷
خودآزمایی (۴)	۱۱۷
درس دوازدهم: حروف ناخوانا (۳)	۱۲۱
درس سیزدهم: حروف ناخوانا (۴)	۱۳۵
درس چهاردهم: قواعد درس حروف ناخوانا (بر اساس رسم الخط مصری)	۱۵۹
خودآزمایی (۵)	۱۶۷

۱۷۱	درس پانزدهم: هُ / هُو / هِ / هَ
۱۸۱	درس شانزدهم: نشانه مد « ـه »
۱۸۷	خودآزمایی (۶)
۱۹۱	درس هفدهم: گَ / گِ / گِ / گِ * گِ / گِ * گِ
۱۹۷	درس هجدهم: شیوه‌های وقف کردن بر آخر کلمات
۲۰۳	کسب مهارت در خواندن قرآن
۲۰۵	منابع

پربیان گرامی!

تلاش برای آشنایی بیشتر با قرآن کریم و فراگیری و نیز تعلیم و ترویج این معجزه جاوید پیامبر گرامی اسلام ﷺ، نعمت‌های بسیار بزرگی هستند و شکر و سپاسگزاری نمودن از خدای مهربان به سبب برخورداری از آنها موجب بهره‌مندی بیشتر از این نعمت‌های بی‌بدیل می‌گردد. این تلاش و شکرگزاری را به شما تبریک می‌گوییم و موفقیت هر چه بیشترتان را از خدای بزرگ خواستاریم.

قطعاً قرآن‌آموزانی که از سواد خواندن و نوشتن فارسی برخوردار می‌باشند، با توجه به آموخته‌های قبلی خود در خواندن فارسی و نزدیکی بسیار خط قرآن به خط فارسی می‌توانند آن دسته از کلمات قرآنی را که هیچ‌یک از نشانه‌های ویژه خط قرآن را ندارند و یا برای خواندن آنها لازم نیست نکته خاصی را بدانند، به آرامی بخوانند، چنانچه تکرار و استمرار هم در خواندن این دسته از کلمات داشته باشند، می‌توانند آنها را به صورت روان بخوانند. در صورتی هم که نشانه‌های ویژه خط قرآن آشنا شوند و نکات و قواعد مفید در زمینه یادگیری خواندن قرآن را هم که این یادگیری را آسان می‌کند و به آن سرعت می‌بخشد بدانند، می‌توانند سایر کلمه‌های قرآنی را نیز به آرامی بخوانند و با تکرار و استمرار خواندن قرآن به مهارت بیشتری در این زمینه دست یابند. حال اگر قرآن‌آموز می‌بایست در برنامه آموزشی با نشانه‌های خط قرآن آشنا شود و نکات و قواعد مفید در زمینه یادگیری خواندن قرآن را بداند، این آموزش با تناسب با تحصیلات و آموخته‌های او و مبتنی بر واقعیات علمی باشد تا بتواند زمینه کسب مهارت در خواندن قرآن و آسان ساختن این امر و سرعت بخشیدن به آن را برای او به نحو هر چه مطلوب‌تر فراهم نماید. چنین آموزش قرآن‌آموزان دارای سطوح تحصیلی بالاتر را در یافتن پاسخ برخی از پرسش‌هایی هم که هنگام فراگیری خواندن قرآن، پیرامون خط قرآن برای آنان مطرح می‌گردد یاری می‌کند و از برخی سردرگمی‌ها در این زمینه جلوگیری می‌کند. همچنین این گروه از قرآن‌آموزان احساس خواهند کرد که اصطلاحات و مفاهیم ذکر شده را به خوبی درک می‌نمایند و مباحث مطرح شده را در فهم برخی موضوعات مرتبط با موضوع این آموزش مفید و مؤثر خواهند دانست. توجه به این موارد موجب می‌گردد این آموزش برای آنان از جذابیت و کشش خاصی برخوردار باشد و انگیزه آنان را در آموختن موضوعات مطرح شده و فراگیری خواندن قرآن تقویت می‌نماید. چنین آموزشی حتی برای کسانی هم که مهارت نسبتاً کافی در خواندن قرآن دارند، دارای جذابیت می‌باشد. بر این اساس باید آن را متمایز دانست از آموزش‌هایی که در آنها هم از جنبه مهارتی خواندن قرآن و تکرار و استمرار لازم برای یادگیری این مهارت غفلت می‌شود و هم به ذکر مطالب و قواعدی پرداخته می‌شود که گاهی مبتنی بر واقعیات علمی نبوده و متناسب با سطح تحصیلی و آموخته‌های مخاطبان خود نیز نمی‌باشند، و به همین دلیل علاوه بر اینکه یادگیری آنها موجب آسان‌گردیدن آموزش خواندن قرآن و سرعت بخشیدن به آن نمی‌شود، جذابیتی نیز برای مخاطبان

خود نداشته و آنان انگیزه‌ای برای یادگیری آن مطالب ندارند.

در این کتاب تلاش گردیده است به موارد یادشده توجه شود و از آنجا که کسب مهارت در خواندن قرآن نیاز به تکرار و استمرار دارد و می‌بایست در برنامه آموزش خواندن قرآن، ضمن آشنا نمودن قرآن‌آموزان با خط قرآن کریم، متناسب با تحصیلات و آموخته‌های آنها و بر اساس واقعیات علمی، به آن نیز پرداخته شود؛ تمرین‌هایی مربوط به خواندن کلمات و عبارات قرآن در کتاب ارائه شده است، همچنین سوره‌هایی از قرآن کریم نیز مشخص گردیده است تا قرآن‌آموزان پس از آموزش درس‌های کتاب، خواندن آنها را تمرین نمایند. نگارنده معتقد است که آشنا نمودن قرآن‌آموز فارسی‌زبان با خط قرآن کریم می‌بایست با توجه به نکات زیر صورت گیرد، و خود تلاش نموده است تا در تألیف کتاب‌های آموزش روخوانی قرآن (سطوح ۱، ۲ و ۳ دانش‌آموزی) نیز این کتاب، در زمینه آموزش خواندن قرآن و آشنایی قرآن‌آموز فارسی‌زبان با خط قرآن به این نکات توجه نماید:

۱. در نظر گرفتن سطوح دقیقی برای این آموزش، بر اساس مخاطبان مختلف آن
 ۲. استفاده مناسب از آموخته‌های قرآن‌آموزان در آموزش خواندن فارسی
 ۳. ارتباط خط با زبان
 ۴. پژوهش‌های زبان‌شناسی تاریخی انجام گرفته پیرامون خط اولیه قرآن و سیر تحول نظام نوشتاری قرآن کریم
 ۵. برنامه‌ریزی صحیح و مناسب برای آموزش خواندن مصاحفی که بیشتر در کشور ما رایج می‌باشند و تبیین ویژگی‌های مهم رسم‌الخط‌های آنها
- این کتاب ویژه دو گروه زیر تألیف یافته و در آن، مطالب مربوط به هر دو گروه ۱ و ۲ و آنچه که ویژه گروه ۱ می‌باشد، مشخص گردیده است:
- گروه ۱: دانش‌آموزان دوره اول متوسطه و بزرگسالانی که تحصیلات آنها پایان دوره راهنمایی است.
 - گروه ۲: دانش‌آموزان دوره دوم متوسطه، بزرگسالانی که آخرین مدرک تحصیلی آنها دیپلم می‌باشد، دانشجویان و فارغ التحصیلان کلیه رشته‌ها بجز رشته‌های الهیات و معارف اسلامی، زبان و ادبیات عرب و تربیت معلم قرآن کریم.

در این کتاب، قرآن‌آموزان با ویژگی‌های رسم‌الخط‌های سه مصحفی که در درس پنجم معرفی می‌گردند آشنا می‌شوند. منظور از آشنایی با خط قرآن هم شناخت ویژگی‌های اساسی رسم‌الخط‌های این سه مصحف می‌باشد. در این کتاب، قرآن‌آموزان با برخی ویژگی‌های خط اولیه قرآن کریم نیز آشنا می‌گردند. امید است در مسیر بسیار ارزنده تعلیم و ترویج کلام الهی همواره موفق باشید. نظرات شما مریبان گرامی و کلیه دست اندرکاران امر آموزش قرآن پیرامون مطالب کتاب برای نگارنده بسیار مغتنم خواهد بود.